

Kulttuurikasvatussuunnitelma - Siuntion kulttuuripolku

2023

VARHAISKASVATUS JA ESI- JA PERUSOPETUS

Sisällys

Alkusanat	2
Kulttuurikasvatussuunnitelman taustaa.....	2
Laki kuntien kulttuuritoiminnasta	2
Lapsen oikeus taiteeseen ja kulttuuriin.....	3
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.....	3
Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma.....	4
Siuntion kulttuuripolun tavoitteet	5
Arviointi	12

1. Alkusanat

Siuntion kirjasto- ja vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus on ollut mukana Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämishankkeen koulutuspalveluissa. Hankkeen tuella Siuntion varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen laadittiin Kulttuurikasvatussuunnitelma - Siuntion kulttuuripolku. Kulttuurikasvatussuunnitelma vahvistaa lasten ja nuorten kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kehittymistä. Se antaa mahdollisuuden itseilmaisuun ja kulttuuri- ja taide-elämysten kautta kehittää omaa kulttuuri- ja taidesuhdetta.

Kulttuuripolkua on työstetty yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Kulttuuripolkua päivitetään vuosittain toimintavuoden alussa. Vuosittaista kulttuuripolkua suunnitellaan yhdessä Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden kanssa ja kunnassa toimivien kulttuuriyhdistysten ja seurakunnan kanssa yhteistyössä. Lasten ja nuorten mielipiteitä ja toiveita selvitetään osallistamalla heitä kyselyin ja työpajojen avulla.

Kulttuurikasvatus sisältyy varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Kulttuuripolun sisällöt nivoutuvat monialaisesti eri oppimiskokonaisuuksiin ja sovittua kulttuuri- tai taidekokemusta voidaan käsitellä usean eri oppimisalueen tai oppiaineen näkökulmasta.

2. Kulttuurikasvatussuunnitelman taustaa

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

Uusi laki (166/2019) kuntien kulttuuritoiminnasta astui voimaan 8.2.2019. Kulttuurikasvatussuunnitelmaan perustuvan kulttuuritoiminnan tehtävänä on kunnan tehtävän mukaisesti tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Ohjelma toteuttaa kunnan strategian painopisteitä (Strategiset tavoitteet 22-26)

- Elinvoimainen ja kasvava kunta
- Hyvinvoivat ja onnelliset asukkaat
- Osaava ja palveleva työyhteisö
- Mahdollistava talous

Lapsen oikeus taiteeseen ja kulttuuriin

Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa tehtävällä kulttuurikasvatussuunnitelmalla turvataan lasten oikeus tutustua taiteeseen ja kulttuuriin. Lapsen oikeuksien sopimus artikla 31 määrää lapsen oikeudesta lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Kaikilla lapsilla ja nuorilla tulee olla tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kokea kulttuuria ja luoda taidetta varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, koulusta, opettajasta, kieliryhmästä, maantieteellisestä etäisyydestä tai sosioekonomisesta taustasta riippumatta.

https://www.siuntio.fi/library/files/5ef3399ec9105862cf0005d0/Siuntion_kunnan_tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuussuunnitelma_2020-23.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma

Vasu

”Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Kulttuuri on tärkeä osa lapsen identiteettiä. Varhaiskasvatuksessa lapsille tarjotaan mahdollisuuksia nähdä ja kokea monipuolisesti taidetta ja muuta kulttuuria. Taiteeseen ja kulttuuriin liittyvät kokemukset vahvistavat lasten kykyä omaksua, käyttää ja tuottaa kulttuuria. Samalla lapset oppivat ymmärtämään taiteen ja kulttuuriperinnön merkitystä ja arvoa.”

Esiopetus

”Esiopetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään suomalaista kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä yhteisön ja ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista moninaisuutta. Esiopetuksessa jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus taiteellisiin elämyksiin, kokemuksiin ja omaan ilmaisuun”.

Perusopetus

”Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Yhteisössä tunnustetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä”.

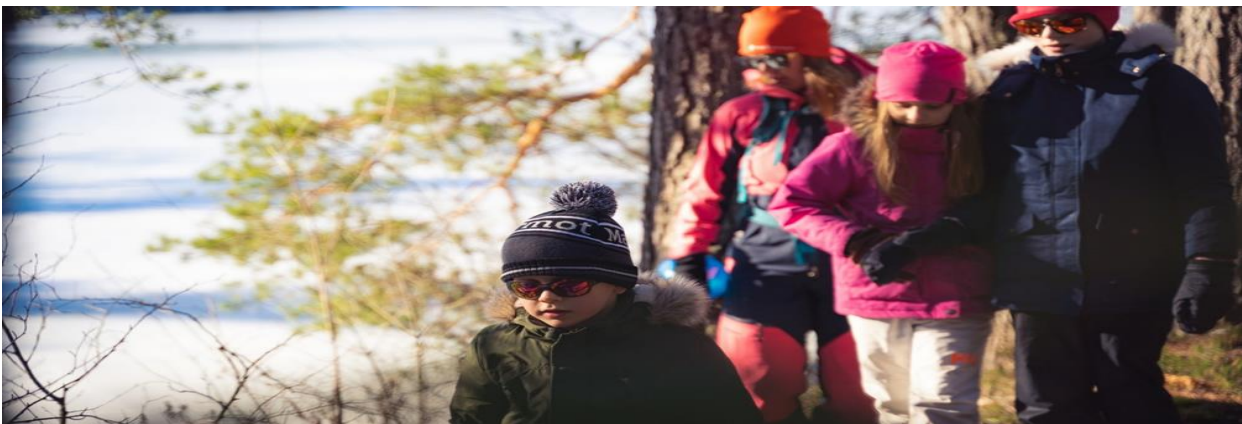
3. Siuntion kulttuuripolun tavoitteet ja vaikutukset

Tavoitteet

- Suunnitelma tukee kulttuurikasvatuksen toteutumista yhdenvertaisesti
- Oppimisympäristöt monipuolistuvat kaikilla ikäluokilla
- Ohjelma tukee lasten ja nuorten kulttuuri-identiteetin rakentumista
- Ohjelma tarjoaa yhdenvertaiset mahdollisuudet kokea taidetta ja kulttuuria.
- Ohjelma tekee tutuksi lapsille ja nuorille paikallista kulttuuria ja kulttuurihistoriaa sekä vahvistaa paikallista kulttuuri-identiteettiä
- Lasten ja nuorten kulttuuriset tiedot ja taidot kehittyvät
- Ohjelma tutustuttaa lapset ja nuoret taide- ja kulttuuripalveluihin
- Lapset ja nuoret oppivat toimimaan ja käyttäytymään erilaisissa kulttuuritapahtumissa ja tilaisuuksissa
- Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, hyvinvointi-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluiden sekä alueellisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Ohjelma tukee toimijoiden yhteistyön syventymistä.
- Ohjelma vahvistaa lasten ja nuorten kulttuurista toimijuutta ja tekee näkyväksi lasten ja nuorten omaa kulttuuria
- Ohjelman tavoitteena on edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia

Vaikutukset

- Varmistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua sekä riittävät kulttuuriset tiedot ja taidot (kulttuurikompetenssi)
- Vaikuttaa positiivisesti yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentumiseen ja edistää mm. kouluviihtyvyyttä
- Vaikuttaa itsetuntemukseen ja rakentaa lasten ja nuorten kulttuurikäsitystä
- Lisää kulttuuripalveluiden ja alan rakenteiden sekä ammattien tuntemusta
- Vahvistaa lasten, nuorten ja opettajien aktiivisia kulttuurista toimijuutta (kulttuurin tuottamista ja kuluttamista)
- Vahvistaa osallisuuden kokemusta ja hyvinvointia

4. Toteutus

Ohjelma toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, hyvinvointi-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluiden sekä alueellisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Ohjelma tarjoaa varhaiskasvatuksen ryhmille ja perusopetuksen jokaiselle ikäluokalle vuosittain vähintään yhden taide- ja kulttuurisisällön. Ohjelman sisällöissä huomioidaan lasten ja nuorten ikätaso ja kiinnostuksen kohteet. Kulttuuripolun sisällöstä, suunnittelusta ja koordinoinnista vastaa nimetty työryhmä, jonka koollekutsuja on kasvatus- ja opetuskoodinaattori. Työryhmä koostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kirjaston edustajista sekä muista sisältöjen kannalta keskeisistä tahojen edustajista. Työryhmä kokoaa vuosittain kulttuuripolun sisällön ja viestii sisällöstä varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Vuosittain ohjelmasisällöt esitellään lukuvuoden aloittavissa Veso ja varhaiskasvatuksen kehittämispäivissä.

Kasvattajan tai opettajan rooli ja vastuut

Ryhmäkohtaisista kulttuuripolun vierailujen aikatauluista sovitaan joko suoraan kulttuuritoimijan kanssa tai keskitetysti päiväkotitai koulukohtaisesti. Varhaiskasvatuksen tai perusopetuksen opettajan vastuulla on toteuttaa kulttuuripolkua. Tähän kuuluu kulttuuripolun vuosiluokkakohtaisen sisällön kytkeminen opetussuunnitelman oppimiskokonaisuuksiin.

Ryhmän kasvattajat ja opettajat vastaavat:

- Aikataulujen sopimisesta ja muista yhteydenotosta kulttuuritoimijan kanssa.
- Turvallisuudesta ja tapahtuman/vierailun sujumisesta lasten/oppilaiden osalta.
- Lasten ja nuorten osallistumisen tukemisesta ja yhdessä toimimisesta
- Toiminnassa tapahtuvasta oppimisen hyödyntämisestä

Vuosittain Siuntiossa toteutettava kulttuuripolku

Opetus suunnitellaan niin, että lapset ja nuoret saavat elämyksiä taiteesta sekä kokemuksia luovasta prosessista ja siihen kuuluvasta suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kokonaisuudesta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä ja lähiseudun kulttuuritarjontaa. Tavoitteena on osallistua vähintään yhteen kulttuuri- tai taidekokemukseen, joka sisältää osia esim. luonnosta, teatterista, tanssista, sirkuksesta, musiikista, kuvataiteesta, mediasta.

Varhaiskasvatus

Siuntiossa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on tarjota lapselle monipuolisia mahdollisuuksia löytää eri ilmaisun keinon oma tapa toimia. Monipuolisten tarjoumien kautta lasta tuetaan löytämään hänelle sopiva tapa ilmaista itseään ja vahvistaa itsetuntemustaan. Lapsia rohkaistaan kokeilemaan ja löytämään eri taiteen muodoista keinoja tutkia ja oivaltaa ympäröivää maailmaa. Tavoitteena on osallistua vähintään yhteen kulttuuri- tai taidekokemukseen, joka sisältää osia esim. luonnosta, teatterista, tanssista, sirkuksesta, musiikista, kuvataiteesta, mediasta.

Esiopetus

Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä.

Perusopetus

Perusopetuksen aikana oppilas oppii ymmärtämään Siuntion merkityksen historiallisena kuntana, jonka identiteetin kehittymisessä kaksikielisyydellä sekä moninaisella kulttuurilla on aina ollut keskeinen merkitys. Siuntion kulttuuri- ja liikuntapolku on kunnan suunnitelma, jossa yhdistyvät sekä oppiminen että koulun ulkopuolinen toiminta. Se tukee oppilasta hahmottamaan Siuntiota ympäristön ja kulttuurin muodostamana eheänä kokonaisuutena, joka tarjoaa edellytykset hyvälle elämälle.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

alle 3 -vuotiaat

Tutustuminen eri ilmaisun muotoihin, kuten runot ja lorut, sanataide, musiikki ja kuvataide.

Musiikin kuuntelu eri tilanteissa, kuvataiteen eri muodot (esim. maalaaminen, piirtäminen). Hyödynnetään mm. lastenkulttuuri.fi varhaiskasvatukselle suunnattuja menetelmäoppaita:

https://lastenkulttuuri.fi/materiaalit/metelma-oppaat/?show_category=392

3-5 vuotiaat

Teatteri tai konsertti vierailu päiväkodilla

Vieraileva teatteri tai käydään teatterissa. Esimerkiksi Konserttikeskuksen vierailuesitys <https://www.konserttikeskus.fi/konsertit/>

Esiopetus

Kirjastovierailu

Oman kirjastokortin saaminen ja kirjaston haltuunotto

Vierailuretki yhdessä valittuun kunnan omaan luonto- ja kulttuurikohteeseen

Vierailu kunnan omaan luonto- ja kulttuurikohteeseen. Vierailuun valmistautumiseen liittyy mahdollinen ennakotehtävä tai keskustelu sekä vierailun jälkeen yhteinen palautekeskustelu: mitä opittiin, mitä oivallettiin, nähtiin, koettiin.

Alakoululuokat

1lk.	
Luontoretki Kulttuurielämys Siuntiossa	Lähialueen luonto Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma
2lk.	
Luontoretki Kulttuurielämys Siuntiossa	Lähialueen luonto Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma
3lk.	
Luontoretki tai kotieläin- /maatilaretki	Siuntion lähiympäristön tuntemus sekä lähiympäristön havainnointi ja tarkastelu
Siuntion luontoliikuntapolkuihin tutustuminen Kulttuurielämys Siuntiossa	Paikallisympäristöön tutustuminen Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma
4lk.	
Luontoretki tai kotieläin- /maatilaretki	Siuntion lähiympäristön merkitys (tuotteen elinkaari)
Siuntion ja Länsi-Uudenmaan luontoliikuntapolkuihin tutustuminen Kulttuurielämys Siuntiossa	Lajituntemukseen liittyviä tehtäviä Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma
5lk.	
Vierailu lähialueen historialliseen kohteeseen Fanjunkarsin vierailu/opastus	Lähialueen kulttuurihistoriaan tutustuminen Aleksis Kiven historia ja merkitys sekä tuotanto
Kulttuurielämys Siuntiossa tai HSL alueella	Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma
6lk.	
Vierailu Länsi-Uudenmaan historiallisiin kohteisiin	Lähialueiden kulttuurihistoriaan tutustuminen
Tutustuminen pääkaupunkiin/pääkaupunkiseutuun Kulttuurielämys HSL alueella	Suomen historiaan tutustuminen Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma

Yläkoululuokat

7lk.

Vierailu taidemuseoon tai musiikkiin liittyvään taide / tiedelaitokseen.

Kulttuurielämys Siuntiossa tai HSL alueella

Tutustutaan merkittäviin suomalaisiin tiede- ja taidelaitoksiin sekä -teoksiin

Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma

8lk.

Vierailu taidemuseoon tai musiikkiin liittyvään taide / tiedelaitokseen Suomessa.

Kirjavinkkaus

Kulttuurielämys HSL alueella

Tutustutaan merkittäviin suomalaisiin tiede- ja taidelaitoksiin sekä -teoksiin

Sanataidesuosituksia kirjastolla

Koululaisille suunnattu kulttuuritapahtuma

9lk.

Paikallinen kulttuuritapahtuma

Tutustuminen Suomessa yhteiskunnallisesti merkittävään kohteeseen HSL alueella

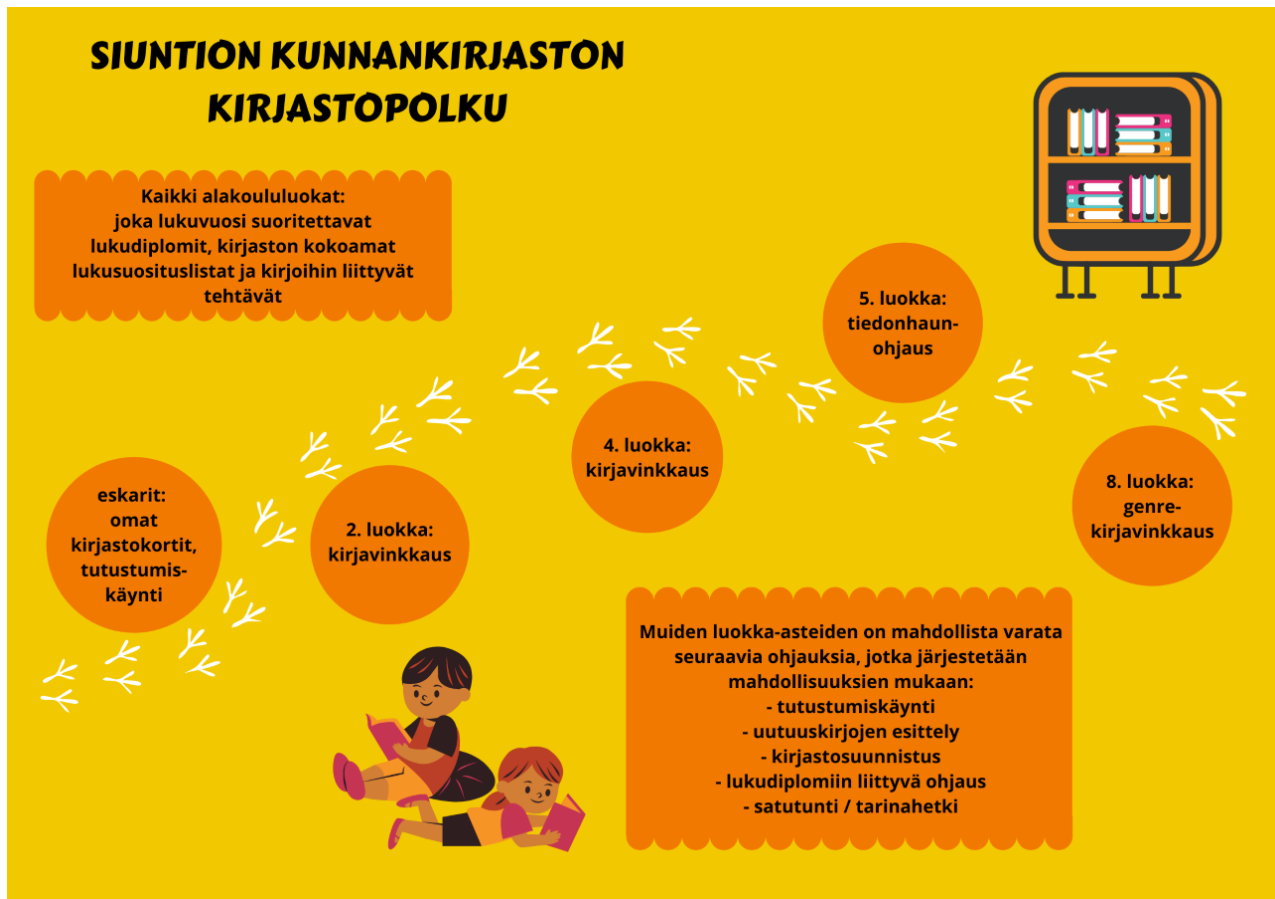
Tutustumista paikallisen kulttuuritapahtuman ohjelmistoon

Tutustuminen Suomessa yhteiskunnallisesti merkittävään kohteeseen ja peilaaminen maailmantilanteeseen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto tarjoaa monenlaisia palveluita varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen järjestämän kulttuurikasvatukseen tueksi.

Kirjaston tarjoamat palvelut on koottu monilukutaitosuunnitelmaan, joka sisältää kirjaston kirjallisuutta, kulttuuria ja monilukutaidon kehittymistä tukevia palveluita vauvasta vaariin. Merkittävä osa palveluista kohdistuu varhaiskasvatukseen tai perusopetukseen mukana oleville suunnatuista palveluista.

Kirjasto järjestää mm.

- Lukudiplomi (1.–6.-luokkalaisille): Lukudiplomiin on koottu alakoululaisille kiinnostavaa luettavaa.
- Eri-ikäisille suunnatut kirjavinkkaukset
- Tiedonhaunopetus (mukana myös e-aineisto): Tiedonhakuun voidaan perehtyä luokan kanssa kirjastossa tai koulun tiloissa.
- Kirjastosuunnistus: Kirjastosuunnistuksessa seikkaillaan kirjastossa vihjeiden avulla. Luokka voi varata oman kirjastosuunnistuksen.
- Varhaiskasvatukseen piirissä oleville satu- ja elokuvahetkiä kirjastolla
- Kirjakkassien kokoaminen pyydettäessä ryhmille eri teemoista

Arviointi

Taide- ja kulttuurikokemuksen jälkeen lasten ja nuorten kokemuksia selvitetään eri arviointimenetelmiä hyödyntäen ja keskustellen. Pienempien lasten kanssa menetelmiä voivat olla mm. piirtäminen kokemuksesta tai hymynaama arviointivälinettä käyttäen. Isompien lasten kanssa voidaan valita esim. Kahoot, Padlet tai muu sähköinen arviointi kysely.

Kulttuuripolku on elävä asiakirja, jota päivitetään vuosittain. Päivityksestä vastaava työryhmä kerää palautteet ja huomiot kulttuuripolun päivityksen yhteydessä.

